

OD TRZECIAKA DO CZWARTAKA

Jak wspierać dziecko w przejściu
do nauczania przedmiotowego

WIEDZA • RELACJE • SPRAWSTWO

DZIECKO
RODZIC
SZKOŁA

Klasa IV zmienia sposób działania szkoły

Dziecko uczy się jednocześnie przedmiotów i nowego systemu.

4

**NOWE
REGUŁY GRY**

1

Wielu nauczycieli

różne wymagania, sposoby pracy i komunikowania

2

Różne sale

przemieszczanie się, pilnowanie czasu i potrzebnych rzeczy

3

Więcej planowania

zadania, sprawdziany i materiały z kilku przedmiotów

Najpierw uczymy systemu. Dopiero potem wymagamy pełnej samodzielności.

Niepokój zwykle ma konkretne źródło

RODZIC MOŻE SIĘ MARTWIĆ

- **Czy dziecko się odnajdzie?** Plan, sale, nauczyciele
- **Czy poradzi sobie z nauką?** Tempo i wymagania przedmiotowe
- **Czy znajdzie swoje miejsce?** Akceptacja i relacje w klasie

DZIECKO MOŻE POKAZYWAĆ

- ból brzucha lub głowy przed szkołą
- wybuchy emocji albo zamknięcie w sobie
- unikanie rozmów, zadań lub konkretnych lekcji

Nie pytamy tylko: „Czy da radę?”. Pytamy: „Czego teraz potrzebuje?”.

Dziecko nie przechodzi tej zmiany samo

Spójne komunikaty dorosłych budują bezpieczeństwo i sprawczość.

Najpierw porządek, potem samodzielność

WIECZOREM

- sprawdź plan i ogłoszenia
- przygotuj materiały
- zapisz jedno ważne zadanie

RANO

- krótka kontrola plecaka
- stała pora wyjścia
- bez szukania rzeczy w ostatniej chwili

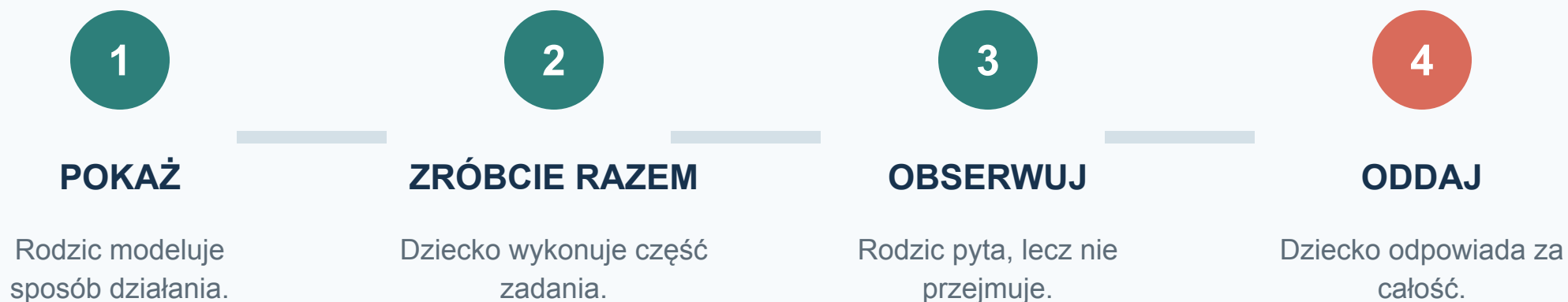
RAZ W TYGODNIU

- przejrzyj sprawdziany
- zaplanuj większe zadania
- porozmawiaj o obciążeniu

Prosty system odciąża pamięć i zmniejsza liczbę codziennych konfliktów.

Samodzielność rośnie etapami

Odpowiedzialność przekazujemy, a nie porzucamy.

Przykład: pakowanie plecaka

Najpierw wspólnie → potem z listą → na końcu samodzielnie i z kontrolą tylko na prośbę.

Pomagaj w nauce, ale nie ucz się za dziecko

RODZIC POMAGA, GDY...

- pomaga podzielić materiał na małe części
- pyta: „Od czego zaczniesz?”
- dba o przerwy, sen i miejsce do pracy
- docenia sposób pracy, nie tylko ocenę

DZIECKO UCZY SIĘ, GDY...

- samodzielnie próbuje odpowiedzieć
- tłumaczy własnymi słowami
- zaznacza, czego nie rozumie
- prosi o pomoc nauczyciela lub rodzica

Pomoc kończy się tam, gdzie zaczyna się wyręczanie.

Ocena jest informacją, nie etykietą

WYNIK

≠

**WARTOŚĆ
DZIECKA**

PO OCENIE ZAPYTAJ

- 1 Co już umiesz?
- 2 Co było najtrudniejsze?
- 3 Jak przygotowywałeś/przygotowywałaś się?
- 4 Jaki będzie Twój następny krok?

Porównuj postęp dziecka do jego wcześniejszych prób, nie do kolegów.

W klasie IV relacje stają się bardziej złożone

PRZYNALEŻNOŚĆ

Dla dziecka ważne jest nie tylko „mieć kolegów”, ale też czuć, że ma swoje miejsce w grupie.

Obserwuj zmianę, nie pojedynczy gorszy dzień.

CO WSPIERA?

- **Ciekawość zamiast przesłuchania.** Pytaj o przerwy, współpracę i atmosferę.
- **Nazywanie emocji i granic.** Ćwiczcie spokojne „nie”, prośbę o pomoc i przeprosiny.
- **Okazje do działania razem.** Koła zainteresowań, sport, wolontariat, projekty klasowe.

Najpierw regulacja, potem rozmowa

Po intensywnym dniu dziecko może potrzebować ciszy, ruchu albo bliskości.

1

ZATRZYMAJ

Daj chwilę oddechu. Nie rozwiązuj problemu w progę.

2

NAZWIJ

„Widzę, że jesteś zły/a. To był trudny dzień”.

3

ZAPLANUJ

Zapytaj, czy dziecko chce rozmowy, pomysłu czy pomocy szkoły.

Jeśli objawy utrzymują się, nasilają lub utrudniają codzienne funkcjonowanie — skontaktuj się ze szkołą.

Słowa, które budują sprawczość

ZAMIAST

„Znowu zapomniałeś!”

„Przecież to łatwe”.

„Usiądź, zrobię to z Tobą”.

„A co dostała reszta klasy?”

POWIEDZ

„Co pomoże Ci pamiętać jutro?”

„Który fragment jest niejasny?”

„Pokaż mi swój pierwszy krok”.

„Czego dowiedziałeś się o swojej pracy?”

Dobre pytanie uruchamia myślenie. Gotowa odpowiedź często je zatrzymuje.

Kontakt ze szkołą: wcześnie i do właściwej osoby

NAUCZYCIEL PRZEDMIOTU

niezrozumiałe wymagania, oceny, zadania, trudność na lekcji

WYCHOWAWCA

szersza zmiana zachowania, organizacja, relacje w klasie

PEDAGOG / PSYCHOLOG

silny stres, wycofanie, konflikt, przemoc lub potrzeba dalszego wsparcia

W wiadomości podaj: sytuację • czas trwania • reakcję dziecka • podjęte próby • oczekiwany kolejny krok

Dziecko ma prawo powiedzieć: „Potrzebuję pomocy”

SZKOŁA NIE AKCEPTUJE

- przemocy fizycznej i psychicznej
- wyśmiewania, poniżania i gróźb
- naruszania granic
- przemocy w internecie

Standardy ochrony małoletnich dotyczą zachowań dorosłych i rówieśników.

GDY DZIECKO CZUJE SIĘ ZAGROŻONE

- 1 Mówi zaufanemu dorosłemu.
- 2 Opisuje, co się wydarzyło i czego potrzebuje.
- 3 Otrzymuje wysłuchanie, ochronę i pomoc.

Rolą dorosłego jest potraktować sygnał poważnie i uruchomić pomoc.

Zamiast „Co w szkole?” — pytaj konkretnie

01 — Co było dziś ciekawe lub zaskakujące?

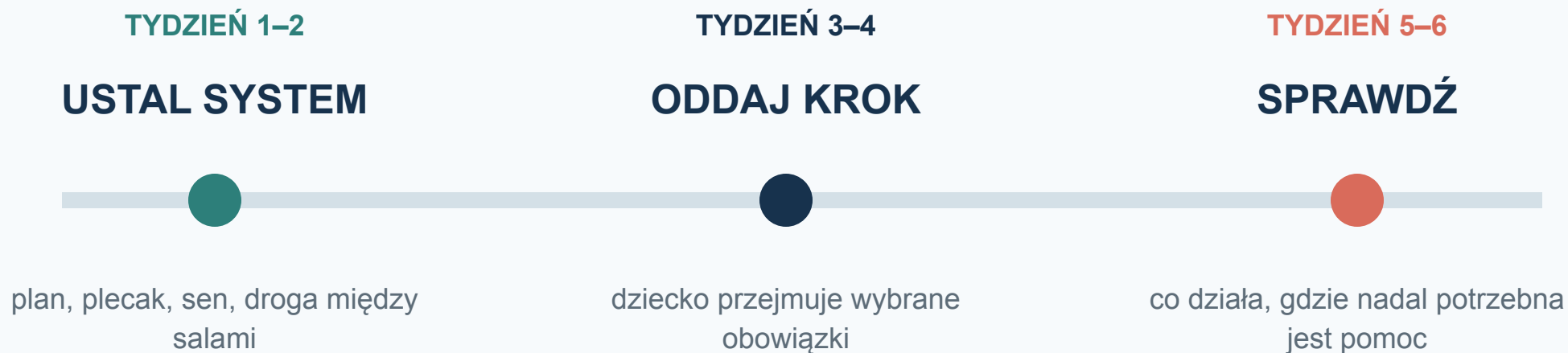
02 — Na której lekcji czułeś/czułaś się najpewniej?

03 — Co było trudne i jak sobie z tym poradziłeś/poradziłaś?

04 — Z kim spędziłeś/spędziłaś przerwę?

05 — Czy jest coś, w czym jutro potrzebujesz wsparcia?

Pierwsze sześć tygodni: obserwuj i stopniowo odpuszczaj

Sygnal postępu

Dziecko nie robi wszystkiego idealnie — ale coraz częściej wie, co zrobić i do kogo zwrócić się po pomoc.

RAZEM
KU
SAMODZIELNOŚĆ
I

Współpracujemy, obserwujemy, reagujemy

Czwartoklasista nie potrzebuje dorosłego, który zrobi wszystko.
Potrzebuje dorosłych, którzy pomogą mu nauczyć się działać samodzielnie.

jasne zasady

spokojna rozmowa

wczesny kontakt ze
szkołą

DZIĘKUJĘ ZA WSPÓŁPRACĘ